

Päiväys

2.6.2026

Diaarinumero

381/03.04.04.04.20/2025

JULKINEN KUULUTUS

Vaasan hallinto-oikeuden päätös vesilain mukaisessa valitusasiassa

Kuulutuksen julkaisupäivä Vaasan hallinto-oikeuden verkkosivuilla

2.6.2026

Päätöksen tiedoksisaantipäivä

Hallintolain 62 a §:n 3 momentin mukaan päätöksen tiedoksisaannin katsotaan tapahtuneen seitsemäntenä päivänä julkaisemisajankohdasta.

Päätöksen tiedoksisaantipäivä **9.6.2026**

Asia

Vaasan hallinto-oikeuden päätös 2.6.2026 nro 717/2026, valitus vesitalousasiassa, Virolahti.

Vastapuoli

Kantturakosken Vesivoima Oy

Kuulutuksen ja päätösasiakirjan nähtävilläpito

Tämä kuulutus ja päätösasiakirja pidetään nähtävillä **2.6.2026 – 9.7.2026**

Vaasan hallinto-oikeuden verkkosivuilla osoitteessa:

<https://tuomioistuimet.fi/hallintooikeudet/vaasanhallinto-oikeus/fi/index/hallinto-oikeudenkuulutukset/paatoskuulutukset.html>

Muutoksenhakuohjeet

Ohjeet valituksen tekemiseen löytyvät kuulutetun päätöksen muutoksenhakua koskevasta osasta sekä siihen liitetystä valitusosoituksesta. Valitusaika päättyy **9.7.2026**.

2.6.2026

Dnro 381/03.04.04.04.20/2025

Asia Valitus vesivoiman hyväksikäyttöä koskevassa asiassa

Valittaja ja hakija Kantturakosken Vesivoima Oy

Päätös, josta valitetaan

Etelä-Suomen aluehallintovirasto 5.2.2025 nro 47/2025 (1.1.2026 alkaen Lupa- ja valvontavirasto)

Kantturakosken Vesivoima Oy on toimittanut aluehallintovirastolle oikaisuvaatimuksen koskien Varsinais-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen (ELY-keskus) kalatalousviranomaisen 6.5.2024 antamaa päätöstä (dnro VARELY/7580/2023) Virojoen Kantturakosken vesivoimalaitoksen kalatien kalataloudellisesta tarkkailuohjelmasta vuosille 2024–2029. Yhtiö on ensisijaisesti vaatinut, että yhtiön 20.3.2024 täydentämä tarkkailusuunnitelma tulee hyväksyä sellaisenaan ja toissijaisesti, että yhtiön 4.4.2024 täydentämä tarkkailusuunnitelma tulee hyväksyä sellaisenaan. Kolmassijaisesti yhtiö on vaatinut, että mikäli ensisijaista tai toissijaista vaatimusta ei hyväksytä, ELY-keskuksen päätöksestä poistetaan virheet ja epätäsmällisyydet.

Aluehallintovirasto on hylännyt oikaisuvaatimuksen ensisijaisen ja toissijaisen vaatimuksen osalta. Aluehallintovirasto on hyväksynyt oikaisuvaatimuksen kolmassijaisen vaatimuksen ja muuttanut Varsinais-Suomen ELY-keskuksen 6.5.2024 antamaa päätöstä alla esitetysti (poistettu osa yliviivattu ja muutos kursiivilla). Muilta osin on voimassa hakijan 4.4.2024 päivätty tarkkailusuunnitelmaesitys.

”Varsinais-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen kalatalousviranomaisen hyväksyy 4.4.2024 toimitetun Virojoen Kantturakosken kalatien kalataloudellisen tarkkailuohjelman seuraavilla muutoksilla ja tarkennuksilla:

- Kalatien tekninen seuranta tulee aloittaa viimeistään 1.6.2024. Tarkkailua tulee jatkaa 30.11.2024 saakka. Teknistä kalatieseurantaa tulee jatkaa vuonna 2025 kalatien ollessa toiminnassa (1.5.–30.11). *Seurantalaitteiston*

asentamisen ja poistamisen ajankohdista voidaan Varsinais-Suomen ELY-keskuksen kalatalousviranomaisen hyväksynnällä poiketa, mikäli se sääolosuhteiden vuoksi on perustelua.

~~Tarkkailuraportit Tarkkailun tulokset tulee toimittaa kunkin tarkkailuvuoden jälkeen 30.4. mennessä Varsinais-Suomen ELY-keskuksen kalatalousviranomaiselle, Kaakkois-Suomen ELY-keskukselle, Haminan-Virolahden kalatalousalueelle ja Virolahden kunnan ympäristön- ja terveydensuojeluviranomaiselle. Tarkkailutiedot on pyydettyessä annettava myös asianosaisille nähtäväksi. Tarkkailuraporteista Tarkkailun tuloksista tulee selvittää myös kalatietä käyttäneiden kalojen lukumäärä, arvio runsaussuhteista lajikohtaisesti sekä kalojen koko ja uintisuunta. Raporteissa tulee arvioida kalatien alaosalle nousevien lohikalojen määrää. Lisäksi kalatalousviranomaiselle tulee toimittaa kunkin tarkkailuvuoden loppuun mennessä yhteenveto kyseisen vuoden tarkkailutuloksista.~~

- ~~Kalataloustarkkailun raportoinnissa Kolmen ja kuuden vuoden kuluessa kalatien käyttönotosta toimitettavissa yhteenvedoissa~~ tulee arvioida myös kalatien houkutus- ja hakeutumistehokkuutta muun muassa voimalaitoksen, kalatien ja padon kautta juoksetettavan vesimäärän suhteen.

- Kalatien pystyrakojen virrannopeutta tulee arvioida kalatien eri vesimäärillä vuosien 2027–2029 aikana.

- Kalatien toiminnassa ja toimivuudessa havaittavat puutteet sekä poikkeamat kalatien virtaamassa on ilmoitettava viipymättä niiden havaitsemisesta Varsinais-Suomen ELY-keskuksen kalatalousviranomaiselle ja Kaakkois-Suomen ELY-keskukselle.

~~Tarkkailun ensimmäistä kolmivuotiskautta 2024–2026 koskeva yhteenvetoraportti tulee toimittaa 31.12.2026 mennessä Varsinais-Suomen ELY-keskuksen kalatalousviranomaiselle, Kaakkois-Suomen ELY-keskukselle, Haminan-Virolahden kalatalousalueelle ja Virolahden kunnan ympäristön- ja terveydensuojeluviranomaisille.~~

- Tarkkailun toisen kolmivuotiskauden 2027–2029 aikana tulee tehdä kalatien teknistä seurantaa vähintään yhden kauden ajan (1.5.–30.11.) sekä toteuttaa lohikalojen smolttien alasvaelluskuolleisuutta, alasvaelluskäyttäytymistä ja alasvaellusreittejä ~~selvittävä tutkimus~~ koskeva selvitys. Teknisen seurannan yhteydessä on selvitettävä myös kalatien alaosalle nousevien vaelluskalojen määrä ja lajijakauma Varsinais-Suomen ELY-keskuksen kalatalousviranomaisen hyväksymällä menetelmällä. Kyseinen selvitys tulee tehdä ajankohtina, jolloin kalatien käyttö on aiemman teknisen seurannan perusteella ollut vilkkainta. Lisäksi, mikäli aiemman tarkkailun perusteella ei ole voitu arvioida tai osoittaa kalatien alaosalle nousevien vaelluskalojen määrää, tulee tehdä esitys jokeen ja kalatien alapuolelle nousevien vaelluskalojen määrän ja lajijakauman arvioimiseksi. Esitys tarkkailuksi vuosille 2027–2029 tulee toimittaa hyväksyttäväksi kalatalousviranomaiselle 31.10.2026 mennessä.

~~– Esitys kalataloudelliseksi tarkkailuohjelmaksi vuodesta 2030 alkaen tulee toimittaa hyväksyttäväksi kalatalousviranomaiselle 31.10.2029 mennessä.~~

Päätöstä on vesilain 15 luvun 9 § nojalla noudatettava oikaisuvaatimuksesta ja muutoksenhausta huolimatta.”

Aluehallintovirasto on korjannut hallintolain 7 a luvun 49 g §:n nojalla oikaistavan päätöksen virheet siten, että oikaistava päätös koskee kalataloudellista tarkkailusuunnitelmaa (ei yhteistarkkailuohjelmaa) ja tarkkailuun velvoitettu on Kantturakosken Vesivoima Oy (ei Kantturakosken Voima Oy).

Päätöksen täytäntöönpano

Aluehallintovirasto on määrännyt päätöksen noudatettavaksi muutoksenhausta huolimatta.

Kulut

Aluehallintovirasto on hylännyt oikaisuvaatimuksesta aiheutuneiden kulujen korvaamista koskevat vaatimukset. Aluehallintovirasto on jättänyt tutkimatta vaatimuksen vuoden 2024 tarkkailusta aiheutuvien kulujen korvaamisesta.

Aluehallintoviraston päätöksen perusteluja

Ensisijaisen ja toissijaisen vaatimuksen hylkääminen

Aluehallintovirasto on katsonut, että kalatalousviranomaisella on ollut perusteet pyytää hakijaa täydentämään 20.3.2024 päivättyä tarkkailuesitystä. Lisäksi aluehallintovirasto on katsonut, että kalatalousviranomaisella on ollut päätöksessään perusteet muuttaa ja tarkentaa hakijan 4.4.2024 esittämää tarkkailuohjelmaa.

Korkeimman hallinto-oikeuden päätöksellä (taltionro 6242) muutetun Etelä-Suomen aluehallintoviraston päätöksen nro 69/2017/2 lupamääräyksen 13 mukaan luvan saajan on tarkkailtava kalatien toimivuutta. Lupamääräyksen mukaan luvan saajan on toimitettava kalatalousviranomaiselle tarkkailutuloksiin perustuva selvitys kalatien toimivuuden parantamismahdollisuuksista, mikäli tarkkailun tulokset osoittavat puutteita kalatien toimivuudessa tai kalojen alasvaelluksen toteutumisessa. Aluehallintovirasto on katsonut, että hakijan esitys tarkkailuohjelmaksi on liian suppea, jotta mahdolliset kalatien parantamistoimet voitaisiin tarvittaessa kohdistaa oikein. Esimerkiksi kalatien toimivuutta alasvaellukseen ei voida riittävän luotettavasti selvittää pelkällä kirjallisuutta hyödyntävällä asiantuntija-arviolla. Selvityksen on otettava huomioon alueelliset olosuhteet.

Hakijan 4.4.2024 päivätyssä tarkkailuohjelmassa esitetty silmämääräinen seuranta ja vuonna 2024 tehtävä kuukauden mittainen tekninen seuranta eivät ole riittäviä kalatien toimivuuden ja mahdollisten muutostarpeiden arvioimiseksi. Esityksestä ei käy ilmi, onko vuonna 2025 tarkoitus tehdä myös teknistä kalatieseurantaa. Taimenet ja muut vaelluskalat voivat käyttää

kalatietä ajalla 1.5.–30.11. Joen ja merialueen olosuhteet sekä nousevien kalojen määrät vaihtelevat vuosittain. Vesistön olosuhteet vaihtelevat myös kalatien aukioloaikana. Teknisen seurannan ajanjaksolle on mahdollista erilaisia vesikausia ja juoksutustilanteita. Näin ollen kalatalousviranomaisella on ollut perusteet pidentää teknisen kalatieseurannan pituutta.

Tarkkailun tuloksissa on perusteltua esittää tiedot kalojen lukumäärästä, kalojen koosta ja uintisuunnasta sekä arvio lajien runsaussuhteista. Tiedot ovat tarpeen kalatien kokonaisvaltaisen toimivuuden arvioinnin kannalta. Muutos ei ole merkittävä hakijan esittämään: ”Kalatieseurannasta raportoidaan kalatietä kulkeneiden kalojen kokonaisyksilömäärät lajeittain/lajiryhmittäin, sekä näiden päiväkohtaiset yksilömäärät suhteessa saatavilla oleviin ympäristömuuttujiin, kuten veden lämpötila ja virtaama. Mahdollisista tarkkailun aikana havaituista taimenista raportoidaan lisäksi pituusjakaumat kokoluokkiin ryhmiteltynä.”

Yhteenvedossa esitettävä arvio kalatien alaosalle nousevien lohikalajien määrästä on keskeinen tieto arvioitaessa kalojen hakeutumista kalatiehen ja kalatien läpäisytehokkuutta. Aluehallintovirasto on muuttanut kalatalousviranomaisen päätöstä siten, että selvitys kalatien alaosalle nousevien vaelluskalojen määrästä ja lajijakaumasta on tehtävä ainoastaan yhtenä kautena tarkkailun toisen kolmevuotiskauden aikana samanaikaisesti kuin tekninen seuranta. Selvitys voidaan kohdentaa ajankohtiin, jolloin kalatien käyttö on aiemman teknisen seurannan perusteella todettu vilkkaimmaksi.

Lisäksi yhteenvedossa on arvioitava kalatien houkutus- ja hakeutumistehokkuutta muun muassa voimalaitoksen, kalatien ja padon kautta juoksutettavan vesimäärän suhteen. Kalatiehen juoksutettavasta vesimäärästä ja mahdollisesta lisävedenjohtamisesta on annettu lupamääräys 6. Kyseisessä lupamääräyksessä lisäveden johtaminen houkutusvirtaaman lisäämiseksi on sidottu tarkkailulla saatuihin tuloksiin. Näin ollen tarkkailuvelvoite kalatien houkutus- ja hakeutumistehokkuuden arvioimiseksi on tarpeen.

Myös kalatien pystyrakojen virrannopeuden arviointi kalatien eri vesimäärillä on tarpeellinen tieto arvioitaessa kalatien läpäisytehokkuutta. Virran voimakkuus vaikuttaa kalojen hakeutumiseen kalatiehen ja kalojen nousuun kalatiessä.

Kalatien toimivuutta kalojen alasvaellukseen ei voida selvittää pelkällä kirjallisuusselvityksellä. Luvanhaltijan on tarkkailtava kyseisen kalatien toimivuutta kyseisessä vesistössä ja kohteessa vallitsevissa olosuhteissa. Näin ollen kalatalousviranomaisen alasvaellusta koskevat lisäykset ovat perusteltuja.

Luvanhaltijan velvollisuus on käsitellä tarkkailulla saatavaa tietoa ja esittää yhteenvedo kalatien toimivuudesta. Kalatien toimivuuteen vaikuttavat monet seikat, jotka ovat osin toisistaan riippuvaisia, minkä vuoksi kalatalousviranomaisen on perustellusti tehnyt esitettyyn tarkkailuohjelmaan lisäyksiä.

Mikäli jokin tarkkailun osa-alue koetaan myöhemmin tarpeettomaksi tai sillä on jo saatu riittävästi tietoa kalatien toimivuudesta, voi kalatalousviranomaisen vesilain 3 luvun 11 §:n nojalla muuttaa päätöstä luvan voimassaolosta huolimatta. Asia voi tulla vireille muun muassa tarkkailusta päättäneen viranomaisen omasta aloitteesta tai luvanhaltijan vaatimuksesta.

Päätöksen täytäntöönpano

Hakijan on katsottu vaatineen Varsinais-Suomen ELY-keskuksen kalatalousviranomaisen päätöksen vesilain 15 luvun 9 §:n nojalla oikaisuvaatimuksesta ja muutoksenhausta huolimatta annetun täytäntöönpanon poistamista. Aluehallintovirasto on katsonut, että kalatalousviranomaisen määräys täytäntöönpanosta on ollut tarpeen ja yhtynyt kalatalousviranomaisen 30.8.2024 vastineessaan esittämiin perusteluihin täytäntöönpanon tarpeellisuudesta.

Aluehallintovirasto on määrännyt samoin perusteluin, että nyt annettua oikaisuvaatimusta koskevaa päätöstä on noudatettava muutoksenhausta huolimatta. Ottaen huomioon vesilain 15 luvun 9 § ja se, että aluehallintovirasto toimii vesilain 15 luvun 1 §:n 3 momentin nojalla oikaisuvaatimusasiassa muutoksenhakuviranomaisena, on aluehallintovirastolla toimivalta päättää myös oikaisuvaatimuksesta annetun päätöksen täytäntöönpanosta.

Korvausvaatimuksen hylkääminen

Vesilain 11 luvun 23 §:n mukaan asianosaiset vastaavat omista kuluistaan lupaviranomaisessa. Asianosaisella on kuitenkin oikeus saada korvaus kuluistaan, jos kulujen korvaamiseen on erityistä syytä. Aluehallintovirasto on hylännyt muutoksenhakijan oikaisuvaatimuksesta ja asian hoitamisesta aiheutuneiden kulujen korvaamista koskevat vaatimukset, koska erityistä syytä ratkaisun lopputulos huomioon ottaen ei ole.

Aluehallintoviraston Varsinais-Suomen ELY-keskuksen päätökseen tekemät oikaisut koskevat pääasiassa raportointeja ja määräaikoja. Pääosin Varsinais-Suomen ELY-keskuksen päätöksessä tehdyt muutokset ja tarkennukset luvanhaltijan tarkkailuohjelmaesitykseen on katsottu perustelluiksi.

Korvausvaatimuksen tutkimatta jättäminen

Aluehallintovirasto on jättänyt tutkimatta vaatimuksen vuoden 2024 tarkkailusta aiheutuvien kulujen korvaamisesta. Aluehallintovirasto on katsonut, että vaatimus on rinnastettavissa vahingonkorvauksen hakemiseen, minkä käsittely ei kuulu aluehallintoviraston toimivaltaan.

Vaatimukset hallinto-oikeudessa

Valittaja on ensisijaisesti vaatinut, että aluehallintoviraston päätös kumotaan ja yhtiön 20.3.2024 laatima tarkkailuohjelma hyväksytään sellaisenaan.

Toissijaisesti valittaja on vaatinut, että päätös kumotaan ja yhtiön 4.4.2024 laatima tarkkailuohjelma hyväksytään sellaisenaan.

Kolmassijaisesti valittaja on vaatinut, että päätöstä muutetaan seuraavasti:

- Määräys teknisen seurannan aloittamisesta viimeistään 1.6.2024 poistetaan.
- Määräykset teknisen tarkkailun toteuttamisesta vuosina 2024, 2025 ja 2027–2029 vähintään yhden kauden ajan poistetaan. Teknistä tarkkailua tulee tehdä yhden juoksuiskauden ajan ensimmäisen kolmivuotisjakson (2024–2026) aikana. Jos kalatietä ei havaita hyödynnettävänä ensimmäisellä kolmivuotisjaksolla, seuranta voidaan uusia toisella kolmivuotisjaksolla (2027–2029).
- Määräys lohikalojen smolttien alasvaelluskuolleisuutta, alasvaelluskäyttäytymistä ja alasvaellusreittejä koskevasta selvityksestä poistetaan tai sitä muutetaan siten, että kalatien toimivuutta merittävien smolttien alasvaellusväylänä arvioidaan asiantuntija-arviona olemassa olevan tutkimus- ja kirjallisuustiedon perusteella.
- Poistetaan tarkkailuohjelmassa oleva velvoite raportoida tarkkailun tulokset vuoden 2026 loppuun mennessä.
- Poistetaan velvoite ilmoittaa viipymättä kalatien toiminnassa ja toimivuudessa havaittavista puutteista ja virtaamapoikkeamista Varsinais-Suomen ELY-keskuksen kalatalousviranomaiselle ja Kaakkois-Suomen ELY-keskukselle.
- Poistetaan velvoitteet arvioida kalatien houkutus- ja hakeutumistehokkuutta kolmen ja kuuden vuoden yhteenvedoissa, arvioida kalatien pystyrakojen virrannopeutta kalatien eri vesimäärillä vuosina 2027–2029 sekä selvittää kalatien alaosalle nousevien vaelluskalojen määrä ja lajijakauma teknisen seurannan yhteydessä.

Hallinto-oikeuden tulee ottaa kantaa siihen, onko aluehallintovirasto voinut korjata oikaisuvaatimuksen alaisena olleen päätöksen valmistelussa tapahtuneet virheet kirjoitusvirheinä vai olisiko aluehallintoviraston tullut palauttaa asia ELY-keskukselle uudelleen valmisteltavaksi.

Mikäli hallinto-oikeus katsoo, että valituksenalaisessa päätöksessä on virhe, on yhtiölle määrättävä korvattavaksi virheellisen päätöksen toteuttamisesta aiheutuneet kulut ja menetykset viivästyskorkoineen. Yhtiölle tulee korvata myös asian hoitamisesta aiheutuneet kulut täysimääräisesti viivästyskorkoineen.

Lisäksi valittaja on vaatinut, että aluehallintoviraston päätöksen täytäntöönpano kielletään, kunnes asia on ratkaistu lainvoimaisesti.

Perustelut

Ensisijaisen vaatimuksen osalta yhtiö on viitannut Kantturakosken kalatien vesitalousluvan lupamääräykseen 13 ja todennut, että kalatie otettiin käyttöön 1.5.2024 ja tarkkailuohjelma toimitettiin ELY-keskuksen kalatalousviranomaiselle joulukuussa 2023, puoli vuotta ennen kalatien käyttöönottoa. ELY-keskuksen pyynnöstä ohjelmaa täydennettiin maaliskuussa 2024. ELY-keskus kehotti yhtiötä käyttämään täydennyksessä alalla toimivaa erikoiskonsulttia. 20.3.2024 päivätyn ohjelman laati pitkään kalatalousalalla toiminut asiantuntijayritys. Ohjelma on laadittu lupamääräysten mukaisesti, ja tarkkailusuunnitelmalla pystytään todentamaan lupamääräysten vaatimus kalatien toimivuudesta. ELY-keskus kieltäytyi kuuluttamasta yhtiön tarkkailuohjelmaa. Tarkkailuohjelmaa ei voi pitää niin puutteellisena, etteikö ELY-keskuksen olisi tullut kuuluttaa tarkkailuohjelma vesilain mukaan. Tarkkailupäätöstä antaessaan ELY-keskuksella on mahdollisuus ottaa huomioon kuulutuksen aikana annetut mielipiteet tarkkailuohjelmasta, mikäli yhtiön laatima tarkkailuohjelma ei olisi lupavelvoitteiden mukainen.

Toissijaisen vaatimuksen osalta yhtiö on todennut, että yhtiö on pakotetusti tilannut päivityksen tarkkailuohjelmaan käyttämältään konsultilta ja lähettänyt sen huhtikuussa ELY-keskukselle. Ainoa ero maaliskuussa ja huhtikuussa laadittujen tarkkailuohjelmien välillä on, että huhtikuun ohjelmaan on lisätty yhden kuukauden ehdollinen tekninen seuranta syksyllä 2024, jos ohjelma on saanut lainvoiman ja veden lämpötila ei ole pysyvästi laskenut alle 5 °C:n. Huhtikuun tarkkailuohjelma on kuulutettu, joten se on lupamääräysten mukainen.

Asiassa on arvioitava, onko vesilain ja hyvän hallinnon periaatteiden mukaista, että ELY-keskus kieltäytyi kuuluttamasta yhtiön 20.3.2024 laatimaa tarkkailuohjelmaa. Mikäli ELY-keskuksella on vesilain ja hallintolain perusteella oikeus kieltäytyä kuuluttamasta asiallista ohjelmaa, voi se äärimmäisessä tapauksessa johtaa lupavelvollisen painostamiseen tekemään sellainen ohjelma, joka on ELY-keskuksen mielen mukainen, muttei välttämättä lupavelvoitteiden mukainen. ELY-keskus on menetellyt asiassa virheellisesti ja lainvastaisesti.

Aluehallintovirasto on valituksenalaisen päätöksen perusteluissa katsonut, että kalatalousviranomaisella on ollut perusteet pyytää 20.3.2024 päivätyn ohjelman täydentämistä, mutta se ei ole esittänyt perustelua tai oikeutusta kannanotolleen. Keskeinen kysymys on, onko yhden kuukauden ehdollisen teknisen seurannan lisäys tarkkailuohjelmaan sellainen muutos, että maaliskuussa laadittu ohjelma on ollut niin puutteellinen, ettei sitä ole tullut kuuluttaa vesilain ja hallintolain mukaisesti. Perusteluinaan yhtiö on viitannut ELY-keskukselle ja aluehallintovirastolle aiemmin esittämänsä.

Kolmassijaisen vaatimuksen osalta valituksessa on todettu, että aluehallintoviraston tekemät muutokset ja lisäykset yhtiön 4.4.2024 päivättyyn tarkkailusuunnitelmaan eivät ole kalatieluvan lupamääräysten eivätkä lain

mukaisia. Tarkkailuvelvoitteiden tulee olla perusteltuja, yleisesti käytettyjä, tarkoituksenmukaisia ja kustannustehokkaita.

Aluehallintoviraston päätöksen velvoite teknisen tarkkailun aloittamisesta viimeistään 1.6.2024 on lainvastainen, koska se on ollut mahdoton toteuttaa. ELY-keskus on antanut tarkkailuohjelmapäätöksen 6.5.2024, ja päätös on tullut tiedoksi yhtiön hallitukselle 14.5.2024. Yhtiöllä ei ole tekniseen tarkkailuun käytettäviä erikoislaitteita. Päätöksen saatuaan yhtiö on tilannut teknisen tarkkailun alalla pitkään toimineelta konsulttiyhtiöltä. Konsulttiyhtiöllä ei kuitenkaan ollut mahdollisuutta aloittaa teknistä tarkkailua vaaditussa määräajassa. Mikäli tarkkailu olisi ehdottomasti tullut aloittaa 1.6.2024, olisi ELY-keskuksen tullut antaa päätös aiemmin. Aluehallintovirasto ei ole päätöksessään ottanut kantaa siihen, ettei yhtiöllä ole todellisuudessa ollut mahdollisuutta aloittaa teknistä tarkkailua siten kuin ELY-keskus on päätöksessään määrännyt. Käytännössä mahdottoman määräyksen antaminen on tarkoittanut sitä, että lupavelvollinen on ollut luparikkomustilanteessa ELY-keskuksen päätöksen antamisen jälkeen.

Kantturakosken kalatien vesitalousluvan lupamääräykset eivät sisällä velvoitetta aloittaa tarkkailu heti ensimmäisenä kalatien toimintavuonna. Korkein hallinto-oikeus on päätöksessään nimenomaan todennut, että kalatien vaikutukset voivat ilmetä viiveellä. Yhtiön maaliskuisessa tarkkailuohjelmassa tämä on otettu huomioon. ELY-keskuksen yhtiölle lähettämän sähköpostiviestin mukaan tarkkailua ei ole edes mielekästä tehdä kesäkuukausina, koska kala ei silloin nouse. ELY-keskuksen kalatalousviranomaisen näkemys asiasta on ristiriitainen aluehallintoviraston päätöksen perusteluiden kanssa. Niiden mukaan taimenet ja muut vaelluskalat voivat käyttää kalatietä ajalla 1.5.–30.11, ja sen vuoksi yhtiön esittämää teknistä tarkkailua on voitu laajentaa.

Yhtiö on jättänyt Kaakkois-Suomen ELY-keskukselle vuonna 2023 hyväksyttäväksi lupamääräyksen 12 mukaisen suunnitelman kalatiehen johdettavan veden määrän tarkkailusta. ELY-keskuksen päätöksen mukaan veden määrän tarkkailu on tullut aloittaa vasta kalatien toisena toimintavuonna eli 1.5.2025. Päätös on vahva osoitus siitä, että myös kalatien tekninen tarkkailu on tarkoituksenmukaista tehdä siten kuin yhtiö maaliskuussa esittämässään tarkkailuohjelmassa on esittänyt eli 1.5.2025 alkaen. Kuten ELY-keskuskin on asiaa perustellut, vesimäärän tarkkailulla on tarkoitus varmistaa kalatien toimivuus. Yhden kauden tekninen tarkkailu maksaa arviolta 20 000–35 000 euroa ja on taloudellisesti yhtiön kokoon nähden erittäin kallis investointi. Aluehallintovirasto ei ole päätöksessään punninnut kustannusten oikeasuhtaisuutta niillä tavoiteltaviin päämääriin nähden.

Teknistä tarkkailua tulee tehdä yhden juoksutuskauden ajan ensimmäisellä kolmivuotiskaudella (2024–2026). Mikäli kalojen ei havaita hyödyntävän kalatietä, voidaan tarkkailu uusilla jälkimmäisellä kolmivuotisella tarkkailujaksolla (2027–2029). ELY-keskuksen toteuttamissa kalatieseuranannoissa on kalatien toimivuus voitu osoittaa yhdellä kuuden viikon teknisellä tarkkailujaksolla. Yhtiö on viitannut ELY-keskuksen tekemiin Salajärvenkosken ja Pappilankosken kalateiden seurantoihin todeten, että

mikäli kalan todetaan nousevan kalatiessä, voidaan kalatien todeta toimivan. Lisätarkkailujaksot eivät tuo lisäinformaatiota kalatien toiminnasta. On lainvastaista asettaa yhtiölle laajempia velvoitteita kuin mitä ELY-keskus on asettanut itselleen vastaavissa hankkeissa.

Aluehallintovirasto on päätöksessään katsonut, että kalatalousviranomaisella on ollut perusteet pidentää teknisen kalatieseurannan pituutta, koska joen ja merialueen olosuhteet sekä nousevien kalojen määrät vaihtelevat vuosittain. Vesistön olosuhteet vaihtelevat myös kalatien aukioloaikana, ja teknisen seurannan ajanjaksolle on mahdollista erilaisia vesikausia ja juoksutustilanteita. Yhtiö ei voi vaikuttaa joen ja merialueen olosuhteisiin eikä siihen, että joessa on eri vuosina eri määrä vettä ja kalaa. Lupamääräyksen 6 mukaan kalatiehen on juoksutettava 1.5.–30.11. välisenä aikana vähintään 0,2 m³/s:n suuruinen virtaama aina, kun Virojoen virtaama sen sallii. Tähän ajanjaksoon mahtuu erilaisia Virojoen juoksutustilanteita. Aluehallintoviraston esittämällä perusteella ei ole asiassa merkitystä.

Aluehallintovirasto ei ole ottanut kantaa perusteluissaan siihen, miten määritellään toimiva kalatie. Aluehallintoviraston päätöksessä on virhe, kun se ei ole perusteluissaan ottanut huomioon yhtiön näkemyksiä siitä, miten toimiva kalatie on voitu todentaa muissa kalatiehankkeissa.

Smolttien alasvaelluskuolleisuutta, alasvaelluskäyttäytymistä ja alasvaellusreittejä koskevan selvitysvelvoitteen poistamista tai muuttamista koskevan vaatimuksen osalta valituksessa on todettu, että Kantturakosken padon yläpuolella ei ole koekalastuksissa todettu meritaimenta. Kantturakosken yläpuolisen luonnontuotannon palautuminen nousukalamäärissä havaittavalle tasolle tarkkailuajassa on epätodennäköistä.

Aluehallintoviraston päätöksen mukaan tarkkailun tulokset tulee toimittaa kunkin tarkkailuvuoden jälkeen 30.4. päätöksessä mainituille tahoille. Aluehallintovirasto on jättänyt myös voimaan yhtiön 4.4.2024 päivätyn tarkkailusuunnitelmaesityksen, jossa tarkkailun tulokset on ehdotettu raportoitavaksi vuoden 2026 loppuun mennessä. Selvyiden vuoksi hallinto-oikeuden tulee poistaa yhtiön 4.4.2024 päivättyyn tarkkailuohjelmaan kirjattu raportin tekemisvelvoite.

Kalatien toiminnassa ja toimivuudessa havaittavia puutteita sekä kalatien virtaaman poikkeamia koskeva raportointimääräys tulee poistaa. Lupamääräyksen 12 perusteella ELY-keskus saa reaaliajassa tiedot kalatiehen johdettavasta vesimäärästä. Kalatien toimivuudessa havaittavat puutteet raportoidaan lupamääräyksen 13 mukaan.

Kalatien houkutus- ja hakeutumistehokkuutta, pystyrakojen virrannopeutta sekä kalatien alaosalle nousevien vaelluskalojen määrää ja lajijakaumaa koskevien selvitysvelvoitteiden poistamisvaatimusten osalta yhtiö on viitannut aluehallintovirastolle esitettyihin kalatiehankkeisiin, joissa kalatien toimivuus on voitu todeta ilman mainittuja lisävelvoitteita. Aluehallintoviraston lisäämät velvoitteet eivät ole tarpeen kalatien toimivuuden toteamiseksi.

ELY-keskuksessa tarkkailuohjelma kuulutettiin Kantturakosken Voima Oy:n eli väärän yhtiön nimissä. Kuulutuksessa ei yksilöity yhtiötä esimerkiksi Y-tunnuksella, ja lisäksi siinä annettiin virheellistä tietoa lupamääräykseen 5 liittyen mahdollisten kalatien muutostarpeiden ja smolttiohjureiden täytäntöönpanon osalta. Virheet eivät ole pelkkiä kirjoitusvirheitä, vaan ne ovat voineet vaikuttaa asianosaisten mielipiteisiin ja heikentää yhtiön oikeusturvaa.

ELY-keskus on antanut päätöksen tarkkailuohjelmasta väärän yhtiön nimissä. Päätös on myös annettu väärässä muodossa kalataloudellisen yhteistarkkailuohjelman hyväksymisenä. Mikäli hallinto-oikeus katsoo, että kuulutuksissa on tapahtunut virhe, tulee valituksenalainen päätös kumota lainvastaisena.

Aluehallintovirasto on väärin perustein hylännyt ja jättänyt tutkimatta yhtiön esittämän kulu- ja korvausvaatimuksen. Toteutuneet kulut ja menetykset on mahdollista selvittää sen jälkeen, kun tiedetään, mitkä tarkkailuvelvoitteet sitovat yhtiötä lupaehtojen mukaisesti. Valituksenalaisessa päätöksessä oleva viranomaisen tekemä virhe on otettava huomioon harkittaessa viranomaisen korvausvelvollisuutta.

Asian käsittely ja selvittäminen hallinto-oikeudessa

Hallinto-oikeus on tiedottanut valituksesta julkisella kuulutuksella. Tieto kuulutuksesta on julkaistu Virolahden kunnassa.

Etelä-Suomen aluehallintovirastolta on pyydetty lausunto valituksesta. Asianosaisille, joita asia erityisesti koskee, sekä Kaakkois-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen ympäristö ja luonnonvarat -vastuualueelle (1.1.2026 alkaen Lupa- ja valvontavirasto) ja Varsinais-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen kalatalousviranomaiselle (1.1.2026 alkaen Lounais-Suomen elinvoimakeskus) on varattu tilaisuus vastineen antamiseen valituksesta.

Etelä-Suomen aluehallintovirasto on antanut lausunnon.

Varsinais-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen kalatalousviranomaisen on antanut vastineen.

Valittaja on vastaselityksessään muun ohella vaatinut, että yhtiölle tulee korvata asian hoidosta sekä aluehallintovirastossa että Vaasan hallinto-oikeudessa aiheutuneet kulut. Yhtiö on pitänyt kohtuullisena korvauksena 70 euroa tunnilta. Aikaa asian hoitamiseen Vaasan hallinto-oikeudessa on mennyt yhteensä 46 tuntia.

Hallinto-oikeuden ratkaisu

1. Hallinto-oikeus hylkää valituksen ja vaatimuksen täytäntöönpanon keskeyttämisestä.

2. Hallinto-oikeus hylkää valittajan vaatimuksen oikeudenkäynti- ja muiden kulujen korvaamisesta.

Perustelut

1. Pääasia

Sovelletut oikeusohjeet

Vesilain 3 luvun 11 §:n 1 momentin (587/2011) mukaan luvassa on määrättävä luvanhaltija tarvittaessa tarkkailemaan hankkeen toteuttamista ja sen vaikutuksia.

Saman pykälän 2 momentin (587/2011) mukaan luvanhaltija voidaan luvassa velvoittaa esittämään tarkkailusuunnitelma 1 momentissa tarkoitetun tarkkailun tarkemmasta järjestämisestä lupaviranomaisen tai sen määräämän viranomaisen hyväksyttäväksi niin ajoissa, että tarkkailu voidaan aloittaa toiminnan alkaessa tai muuna toiminnan vaikutusten kannalta tarkoituksenmukaisena ajankohtana.

Asiassa saatu selvitys ja oikeudellinen arviointi

Etelä-Suomen aluehallintovirasto on 13.3.2017 antamallaan päätöksellä nro 69/2017/2 myöntänyt Kantturakosken Vesivoima Oy:lle vesitalousluvan kalatien rakentamiseen Virojoen Kantturakosken vesivoimalaitoksen ohi. Korkein hallinto-oikeus on 31.12.2019 antamallaan päätöksellä taltionro 6242 muun muassa muuttanut lupamääräystä 13. Lupamääräys 6 ja muutettu lupamääräys 13 kuuluvat kokonaisuudessaan seuraavasti:

”6. Kalatiehen on juoksutettava 1.5.–30.11. välisenä aikana vähintään 0,2 m³/s suuruinen virtaama aina, kun Virojoen virtaama sen sallii. Vesivoimalaitos on tarvittaessa pysäytettävä Virojoen vähäisen virtaaman aikana kalatien vesityksen varmistamiseksi.

Kalatien alaosaan on tarvittaessa johdettava lisävettä pumppaamalla alakanavasta tai johtamalla sitä putkella padon yläpuolelta houkutusvirtaaman lisäämiseksi, mikäli tarkkailu osoittaa, että kalat eivät riittävässä määrin hakeudu kalatien sisäänkäynnille.”

”13. Luvan saajan on Varsinais-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen kalatalousviranomaisen hyväksymällä tavalla tarkkailtava kalatien toimivuutta. Ehdotus tarkkailusuunnitelmaksi on toimitettava kalatalousviranomaisen hyväksyttäväksi hyvissä ajoin ennen kalatien käyttöönottoa.

Tarkkailun tulokset on toimitettava Varsinais-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen kalatalousviranomaiselle, Kaakkois-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen ympäristö ja luonnonvarat -vastuualueelle sekä Virolahden kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle

tarkkailusuunnitelmassa sanotuin määräajoin. Tarkkailutiedot on pyydettyä annettava myös asianosaisille nähtäväksi.

Luvan saajan on toimitettava kolmen (3) ja kuuden (6) vuoden kuluessa kalatien käyttönotosta Varsinais-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen kalatalousviranomaiselle yhteenveto kalatien tarkkailutiedoista kyseiseltä ajalta. Mikäli tarkkailun tulokset osoittavat puutteita kalatien toimivuudessa tai kalojen alasvaelluksen toteutumisessa, luvan saajan on toimitettava kalatalousviranomaiselle lisäksi tarkkailutuloksiin perustuva selvitys kalatien toimivuuden parantamismahdollisuuksista mukaan lukien smolttiohjuren asentaminen ja houkutusvirtaaman lisääminen.”

Valittaja on toimittanut tarkkailusuunnitelman Varsinais-Suomen ELY-keskuksen kalatalousviranomaiselle hyväksyttäväksi 1.12.2023. Valittaja on täydentänyt ELY-keskuksen puutteelliseksi katsomaa tarkkailusuunnitelmaa 20.3.2024 ja 4.4.2024.

Varsinais-Suomen ELY-keskuksen kalatalousviranomaisen on 6.5.2024 antamallaan päätöksellä hyväksynyt Kantturakosken Vesivoima Oy:n 4.4.2024 päivätyn Kantturakosken kalatien tarkkailusuunnitelman vuosille 2024–2029 erinäisin muutoksin ja tarkennuksin. Etelä-Suomen aluehallintovirasto on valituksenalaisella päätöksellään 5.2.2025 nro 47/2025 muuttanut tarkkailusuunnitelmaa päätöksestä ilmenevällä tavalla.

Kalatie on valmistunut olennaisilta osin helmikuussa 2024. Ensimmäinen lupamääräysten mukainen juoksutus kalatiehen on alkanut 1.5.2024.

Hallinto-oikeus toteaa aluksi, että tarkkailuvelvoitteen päämäärä on muun muassa mahdollistaa kalatien toimivuuden luotettava ja kokonaisvaltainen arviointi. Valvontaviranomaisella on velvollisuus varmistaa, että tarkkailusuunnitelma täyttää tarkkailuun velvoittavan lupamääräyksen tarkoituksen ja mahdollistaa tarkkailun tehokkaan toteutumisen.

Ensisijaisesti valittaja on vaatinut, että 20.3.2024 päivätty tarkkailusuunnitelma tulee hyväksyä sellaisenaan ja kuuluttaa. Hallinto-oikeus toteaa, että se seikka, että suunnitelma on asiantuntijayhtiön laatima, ei rajoita viranomaisen toimivaltaa täydentää tai täsmentää tarkkailuvelvoitteita. Katsottuaan, että yhtiön esitys ei ole vastannut lupamääräyksen 13 sisältöä etenkin teknisen tarkkailun kattavuuden osalta, kalatalousviranomaisella on ollut oikeus vaatia tarkkailuesityksen täydentämistä. Kalatalousviranomaisen on menetellyt hallintolain ja hyvän hallinnon periaatteiden mukaisesti pyytäessään yhtiötä ensisijaisesti täydentämään esitystään. Puutteellista tarkkailusuunnitelmaa ei ole ollut syytä kuuluttaa. Edellä esitetyn perusteella viranomaisen ei ole tältä osin toiminut lainvastaisesti tai ylittänyt harkintavaltaansa.

Toissijaisesti valittaja on vaatinut, että yhtiön 4.4.2024 laatima tarkkailusuunnitelma tulee hyväksyä sellaisenaan. Koska kyseiseen esitykseen tarkkailusuunnitelmaksi oli kalatalousviranomaisen täydennyspyynnön jälkeen tehty saadun selvityksen perusteella vain vähäinen muutos tekniseen

seurantaan, tarkkailusuunnitelman on kalatalousviranomaisessa edelleen katsottu olevan puutteellinen teknisen seurannan kattavuuden osalta. Myös alasvaellusta koskeva selvitys on puuttunut suunnitelmasta. Hallinto-oikeus katsoo, ettei uusien täydennysten pyytäminen 4.4.2024 toimitetun tarkkailusuunnitelman jälkeen ole ollut enää tarkoituksenmukaista, ja näin ollen kalatalousviranomaisen on voinut kuuluttaa puutteellisen tarkkailusuunnitelman sekä täydentää sitä asian käsittelyn enemmän viivästyksen estämiseksi ottaen huomioon korkeimman hallinto-oikeuden muuttama lupamääräys 13.

Hallinto-oikeus toteaa, että 4.4.2024 päivätty tarkkailusuunnitelma on otettu lähtökohdaksi ELY-keskuksen päättäessä tarkkailuvelvoitteista. Aluehallintoviraston tarkkailusuunnitelmaan tekemät muutokset ovat olleet luonteeltaan tarkentavia ja lupamääräysten täytäntöönpanon kannalta perusteltuja. Muutoksilla on pyritty varmistamaan kalatien toimivuuden luotettava ja riittävä tarkkailu ottaen huomioon vesistön luonnollinen vaihtelu sekä vaelluskalojen käyttäytymiseen liittyvä epävarmuus.

Tarkkailusuunnitelman tulee olla riittävän kattava, ja viranomaisella on vesilain 3 luvun 11 §:n perusteella oikeus ja velvollisuus määrätä tarkkailusuunnitelman sisällöstä.

Valituksessa on kolmassijaisesti vaadittu muutosta ensinnäkin teknisen tarkkailun aloittamisajankohtaan. Kalatien lainvoimaisen lupapäätöksen lupamääräyksen 13 mukaan luvan saajan on toimitettava kolmen ja kuuden vuoden kuluessa kalatien käyttöönotosta kalatalousviranomaiselle yhteenveto kalatien tarkkailutiedoista kyseiseltä ajalta. Tämä tarkoittaa käytännössä sitä, että tarkkailu on aloitettava viivytyksettä kalatien käyttöönoton jälkeen. Kalatie on otettu käyttöön 1.5.2024. Valittajan on katsottava olleen tietoinen tarkkailuvelvoitteen sisällöstä jo lupapäätöksen perusteella. Tarkkailun aloittaminen kalatien käyttöönoton yhteydessä on perusteltua lupamääräysten toteutumisen varmistamiseksi. Luvanhaltija vastaa siitä, että sillä on tosiasialliset edellytykset noudattaa lupamääräyksiä. Edellä esitetyn perusteella hallinto-oikeus katsoo, ettei velvoite teknisen tarkkailun aloittamisesta viimeistään 1.6.2024 ole lainvastainen.

Valituksessa on vaadittu teknisen tarkkailun supistamista. Voimassa olevan lupapäätöksen mukaan kalatien toimivuuden tarkkailua on tehtävä kahdessa kolmivuotisjaksossa. Hallinto-oikeus arvioi, että kalatien toimivuus voi vaihdella hydrologisten ja biologisten olosuhteiden mukaan. Yhden juoksutuskauden kestävä tarkkailu ei välttämättä anna riittävää kokonaiskuvaa kalatien houkutus- ja hakeutumistehokkuudesta tai toimivuudesta eri virtaamatilanteissa. Viranomaisen on voinut edellyttää useampivuotista tarkkailua sen varmistamiseksi, että lupamääräysten tavoite – vaelluskalojen kulun turvaaminen – toteutuu asianmukaisesti, eikä näin ollen ole syytä muuttaa teknisen tarkkailun toteuttamista koskevia velvoitteita valittajan vaatimalla tavalla. Valittajan esittämät vaatimukset teknisen tarkkailun lykkäämisestä, rajaamisesta tai keventämisestä eivät perustu lupamääräyksiin eivätkä riittävään selvitykseen siitä, että suppeampi tarkkailu tuottaisi luotettavan kuvan kalatien toimivuudesta. Se, että tarkkailusta aiheutuu

kustannuksia tai että sen toteuttaminen on ajallisesti haastavaa, ei muodosta perustetta poiketa lupamääräysten edellyttämästä tarkkailun tasosta.

Tarkkailusuunnitelmassa edellytetty lohikalojen smolttien alasvaelluskuolleisuutta, -käyttäytymistä ja -reittejä koskeva selvitys on valituksessa vaadittu poistettavaksi tai sallittavaksi kirjallisuusselvityksenä. Hallinto-oikeus katsoo, että tarkkailusuunnitelma on tältä osin lupamääräysten tarkoituksen mukainen. Tarkkailuvelvoite ei riipu yksinomaan nykyisestä kalakannan tilasta. Vesilain mukaisessa sääntelyssä voidaan ottaa huomioon myös kalakantojen elvyttämistavoitteet ja varovaisuusperiaate. Pelkkä kirjallisuuteen perustuva asiantuntija-arvio ei ole riittävä, eikä sillä ole mahdollista todentaa alasvaellusten onnistuneisuutta ja alasvaelluksen toteutumisessa mahdollisesti olevia puutteita Kantturakosken voimalaitoksen olosuhteissa. Voimalaitos on toiminut täydellisenä vaelluskalojen nousuesteenä vuosikymmenet, joten on luonnollista, että Kantturakosken yläpuolisilla alueilla ei ole todettu esiintyvän meritaimenta. Kalatien avulla vaellusyhteys pyritään palauttamaan ja saamaan meritaimen palaamaan voimalaitoksen yläpuolisille alueille. Selvityksen mukaan Kantturakosken ja seuraavan nousuesteen, Pitkäkosken, välisellä noin 13 km:n mittaisella jokiosuudella on taimenen lisääntymiseen soveltuvia koskialueita, ja siten Kantturakosken yläpuolisen jokialueen smolttituotanto on mahdollista. Valittajan esittämät seikat kalakantojen nykytilasta eivät poista selvitystarvetta.

Tarkkailutulosten toimittamisen ajankohtaa koskevan vaatimuksen osalta hallinto-oikeus toteaa, että ELY-keskuksen päätöksessä asetettu ja aluehallintoviraston päätöksellä pysytetty määräaika toimittaa tarkkailun tulokset kunkin tarkkailuvuoden jälkeen 30.4. mennessä on korvannut valittajan 4.4.2024 päivätyssä tarkkailusuunnitelmassa mainitun määräajan. Hallinto-oikeus katsoo, että asia on käynyt riittävän selvästi ilmi ELY-keskuksen päätöksestä, eikä tarkkailusuunnitelmaa ole tältä osin tarpeen muuttaa.

Hallinto-oikeus toteaa, että valituksessa poistettavaksi vaadittu velvoite ilmoittaa kalatien toiminnassa havaituista puutteista sekä virtaamapoikkeamista on tavanomainen velvoite, joka on tarpeen valvonnan ja viranomaisten sekä asianosaisten selvilläolon kannalta. Myös kolmen ja kuuden vuoden yhteenvedoissa edellytetyt arviot houkutus- ja hakeutumistehokkuudesta liittyvät suoraan kalatien toimivuuden kokonaisarviointiin, ja velvoite on muun ohella lupamääräys 6 huomioon ottaen vesitalousluvan mukainen. Kalatien pystyrakojen virrannopeuden arviointi eri vesimäärillä vuosien 2027–2029 aikana on tarpeen kalatien toimivuuden todentamiseksi ja mahdollisten puutteiden korjaamistarpeiden havaitsemiseksi erilaisissa virtaamaolosuhteissa. Määräys on siten tarpeen valvontaa ja selvilläoloa varten. Hallinto-oikeus katsoo, ettei valituksessa ole esitetty sellaisia perusteita, joiden vuoksi edellä mainitut tarkkailuvelvoitteet olisi aihetta poistaa.

Valituksessa on lisäksi vaadittu poistettavaksi velvoite selvittää teknisen seurannan yhteydessä kalatien alaosalle nousevien vaelluskalojen määrä ja

lajijakauma. Hallinto-oikeus katsoo, että kalatiehen hakeutuvien kalojen osuus kalatien alapuolelle nousevista kalayksilöistä on yksi kalatien toimivuuden mittari. Mikäli kalatien alapuolelle havaitaan nousevan vaelluskalaa, mutta kalatiehen ei, tarkoittaa tämä, että kalatien houkuttavuutta tulee korjata esimerkiksi houkutusvirtaamaa uudelleen suuntaamalla tai lisäämällä. Mikäli taas kalatien alapuoliselle alueelle ei havaita nousevan esimerkiksi meritaimenia, ei kalatiehenkään voida olettaa niitä nousevan.

ELY-keskuksen päätöksessä olleita virheitä koskevan vaatimuksen osalta hallinto-oikeus toteaa, että virheet on voitu korjata hallintolain 51 §:n mukaisina kirjoitusvirheinä siten kuin aluehallintovirasto on hallintolain 49 g §:n 2 momentissa tarkoitettusti tehnyt. Asiassa ei ole selvitetty, että yhtiön oikeusturva olisi vaarantunut. Korjaaminen ei ole johtanut asianosaiselle kohtuuttomaan tulokseen. Virheet eivät ole olleet laadultaan sellaisia, että asia olisi tullut palauttaa uudelleen käsiteltäväksi.

Edellä esitetyn perusteella ja kun lisäksi otetaan huomioon aluehallintoviraston päätöksen perustelut, valitus on hylättävä.

Hallinto-oikeus toteaa, että koska tarkkailusuunnitelmaa hyväksyttäessä kalatien lupapäätös on ollut lainvoimainen ja kalatie rakennettu, kalatalousviranomaisen on ollut perusteltua vesilain 15 luvun 9 §:n nojalla määrätä, että tarkkailupäätöstä on tullut noudattaa muutoksenhausta huolimatta. Hallinto-oikeus viittaa täytäntöönpanon osalta myös Varsinais-Suomen ELY-keskuksen kalatalousviranomaisen aluehallintovirastolle oikaisuvaatimuksesta antamaan vastineeseen, jossa on muun muassa todettu, että tarkkailun alkaminen olisi muutoin voinut viivästyä usealla vuodella, jolloin tietoja kalatien toimivuudesta ja muutostarpeista ensimmäisten käyttövuosien ajalta ei olisi saatu eikä tarkkailua koskevaa lupamääräystä olisi voitu panna täytäntöön. Hallinto-oikeuden ratkaisun lopputulos huomioon ottaen valituksenalaisen päätöksen täytäntöönpanoa ei ole syytä keskeyttää.

Hallinto-oikeus toteaa, että valituksenalaisen päätöksen noudattamisesta aiheutuneiden kulujen korvaamista koskevan vahingonkorvausluonteisen vaatimuksen käsittely ei kuulu hallinto-oikeuden toimivaltaan.

2. Kuluvaatimukset

Vesilain 11 luvun 23 §:n 1 momentin mukaan asianosaiset vastaavat omista kuluistaan lupaviranomaisessa. Saman pykälän 2 momentin mukaan asianosaisella on oikeus saada korvaus kuluistaan, jos hänen on ollut tarpeen ryhtyä erityisiin toimenpiteisiin osoittaakseen, että hänelle aiheutuu hankkeesta korvattavaa edunmenetystä, tai jos kulujen korvaamiseen on muutoin erityistä syytä.

Oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain 95 §:n 1 momentin mukaan oikeudenkäynnin osapuoli on velvollinen korvaamaan toisen osapuolen oikeudenkäyntikulut kokonaan tai osaksi, jos erityisesti asiassa annettu ratkaisu huomioon ottaen on kohtuutonta, että tämä joutuu itse vastaamaan

oikeudenkäyntikuluistaan. Saman pykälän 2 momentin mukaan korvausvelvollisuuden kohtuullisuutta arvioitaessa voidaan lisäksi ottaa huomioon asian oikeudellinen epäselvyys, osapuolten toiminta ja asian merkitys asianosaiselle.

Hallinto-oikeus katsoo, ettei asiassa ole esitetty erityistä syytä vesilain 11 luvun 23 §:n 1 momentin pääsäännöstä poikkeamiselle. Näin ollen valittajan vaatimus aluehallintovirastossa aiheutuneiden kulujen korvaamisesta on hylättävä.

Hallinto-oikeuden ratkaisu huomioon ottaen ei voida pitää kohtuuttomana, että valittaja joutuu pitämään oikeudenkäyntikulunsa hallinto-oikeudessa vahinkonaan.

Julkinen kuulutus

Päätös on annettu julkisella kuulutuksella.

Päätöksestä ilmoittaminen

Virolahden kunnanhallituksen on viipymättä julkaistava tieto tätä päätöstä koskevasta kuulutuksesta kuntalain 108 §:n mukaisesti. Tiedon kuulutuksen julkaisemisesta tulee olla nähtävillä vähintään sen ajan, jonka kuluessa päätökseen voi hakea muutosta valittamalla.

Muutoksenhaku

Tähän päätökseen saa hakea muutosta valittamalla korkeimpaan hallinto-oikeuteen, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan. Valituskirjelmä on toimitettava korkeimpaan hallinto-oikeuteen 30 päivän kuluessa hallinto-oikeuden päätöksen tiedoksisaannista eli viimeistään **9.7.2026**.

Valitusosoitus on liitteenä HallJK (04.26).

Hallinto-oikeuden kokoonpano

Asian ovat ratkaisseet lainoppineet hallinto-oikeustuomarit Pertti Piippo ja Tomi Laukka sekä luonnontieteiden alan hallinto-oikeustuomari Jaakko Tuhkanen.

Esittelijä Maria Ingerström

Tämä päätös on sähköisesti varmennettu hallinto-oikeuden asianhallintajärjestelmässä.

Jakelu

Päätös ja maksu	Kantturakosken Vesivoima Oy / [REDACTED] oikeudenkäyntimaksu 310 euroa <i>(Oikaisuvaatimusohje ilmenee hallinto-oikeuden päätöksen oikeudenkäyntimaksua koskevasta liitteestä.)</i>
Jäljennös maksutta	Virolahden kunnan ympäristönsuojeluviranomainen Virolahden kunnanhallitus Lounais-Suomen elinvoimakeskus / kalataloustehtävät Lupa- ja valvontavirasto/lupaviranomainen Lupa- ja valvontavirasto/valvontaviranomainen Lupa- ja valvontavirasto/yleisen edun valvontayksikkö Suomen ympäristökeskus

Tuomioistuimen yhteystiedot

Vaasan hallinto-oikeus
Korsholmanpuistikko 43, 4 krs (PL 204), 65101 Vaasa
Sähköposti: vaasa.hao@oikeus.fi
Puh.: 029 56 42780

Hallinto- ja erityistuomioistuinten asiointipalvelu:
<https://asiointi.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet#/>

Henkilötietojen käsittelyyn ja tietosuojaan liittyvät tiedot ovat saatavilla
<https://oikeus.fi/hallintooikeudet/vaasanhallinto-oikeus/fi/>

VALITUSOSOITUS

Hallinto-oikeuden päätökseen saa hakea muutosta valittamalla **korkeimpaan hallinto-oikeuteen** kirjallisella valituksella, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan.

Valitusluvan myöntämisen perusteet

Oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain 111 §:n 1 momentin mukaan valituslupa on myönnettävä, jos:

- 1) lain soveltamisen kannalta muissa samanlaisissa tapauksissa tai oikeuskäytännön yhtenäisyyden vuoksi on tärkeitä saattaa asia korkeimman hallinto-oikeuden ratkaistavaksi;
- 2) asian saattamiseen korkeimman hallinto-oikeuden ratkaistavaksi on erityistä aihetta asiassa tapahtuneen ilmeisen virheen vuoksi; tai
- 3) valitusluvan myöntämiseen on muu painava syy.

Valituslupa voidaan myöntää myös siten, että se koskee vain osaa muutoksenhaun kohteena olevasta hallinto-oikeuden päätöksestä.

Valitusaika

Hallinto-oikeuden päätös on annettu julkisella kuulutuksella. Päätös on julkaistu hallinto-oikeuden verkkosivuilla päivänä, joka ilmenee päätöksen ensimmäiseltä sivulta. Päätöksen katsotaan tulleen asianomaisen tietoon seitsemäntenä päivänä kuulutuksen julkaisemisajankohdasta. Valitus on tehtävä **30 päivän kuluessa** hallinto-oikeuden päätöksen tiedoksisaannista, sitä päivää lukuun ottamatta.

Valituksen sisältö

- Valituksessa, johon on sisällytettävä valituslupahakemus, on ilmoitettava
- valittajan nimi, postiosoite ja muut yhteystiedot mukaan lukien sähköinen tai muu osoite, johon oikeudenkäyntiin liittyvät asiakirjat voidaan lähettää (prosessiosoite); jos valittajan puhevaltaa käyttää hänen laillinen edustajansa tai asiamiehensä, on valituksessa mainittava myös tämän yhteystiedot
 - soveltuvalla tavalla valittajan henkilötunnus tai yritys- ja yhteisötunnus
 - päätös, johon haetaan muutosta (valituksen kohteena oleva päätös)
 - peruste, jolla valituslupaa pyydetään, sekä syyt, joiden vuoksi valitusluvan myöntämiseen on mainittu peruste
 - miltä kohdin päätökseen haetaan muutosta ja mitä muutoksia siihen vaaditaan tehtäväksi (vaatimukset)
 - vaatimusten perustelut
 - mihin valitusoikeus perustuu, jos valituksen kohteena oleva päätös ei kohdistu valittajaan.

Yhteystietojen muutoksesta on valituksen vireillä ollessa ilmoitettava viipymättä korkeimmalle hallinto-oikeudelle. Jos usea tekee valituksen yhdessä, voidaan joku heistä ilmoittaa yhdyshenkilöksi.

Valituksen liitteet

Valitukseen on liitettävä

- hallinto-oikeuden päätös valitusosoituksineen
- selvitys siitä, milloin valittaja on saanut päätöksen tiedoksi, tai muu selvitys valitusajan alkamisen ajankohdasta
- asiakirjat, joihin valittaja vetoaa vaatimuksensa tueksi, jollei niitä ole jo aikaisemmin toimitettu viranomaiselle.

Asiamiehen, joka ei ole toiminut asiamiehenä asian aikaisemmassa käsittelyvaiheessa, ja joka ei ole asianajaja, julkinen oikeusavustaja tai luvan saanut oikeudenkäyntiavustaja, on liitettävä valitukseen valtakirja.

Valituksen toimittaminen

Valitus on toimitettava valitusajassa korkeimmalle hallinto-oikeudelle. Jos valituksen toimittaa sähköisenä asiakirjana, sen on saavuttava korkeimmalle hallinto-oikeudelle valitusajan viimeisen päivän aikana. Muulla tavoin toimitetun valituksen tulee olla perillä valitusajan viimeisenä päivänä ennen viraston aukioloajan päättymistä. Valitus liitteineen voidaan toimittaa sähköisen asiointipalvelun kautta. Asiakirjojen lähettäminen postitse tai sähköisesti tapahtuu lähettäjän omalla vastuulla.

Korkeimman hallinto-oikeuden yhteystiedot:

Postiosoite:	Korkein hallinto-oikeus PL 180, 00131 Helsinki
Sähköposti:	korkein.hallinto-oikeus@oikeus.fi
Käyntiosoite:	Fabianinkatu 15, 00130 Helsinki
Puhelin:	029 56 40200
Faksi:	029 56 40382
Aukioloaika:	arkipäivisin klo 8.00–16.15
Hallinto- ja erityistuomioistuinten sähköinen asiointipalvelu:	https://asiointi.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet#/ #